

Vlaams
Parlement

stuk **1364** (2011-2012) – Nr. 1
ingediend op 16 november 2011 (2011-2012)

Gedachtewisseling

over het strategisch plan voor de korte keten

Verslag

namens de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid
uitgebracht door mevrouw Els Robeyns

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Jos De Meyer.

Vaste leden:

de heren Lode Ceysens, Jos De Meyer, mevrouw Tinne Rombouts, de heer Jan Verfaillie;
mevrouw Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, de heer Stefaan Sintobin, mevrouw Linda Vissers;
de heren Karlos Callens, Marc Vanden Bussche;
de heer John Crombez, mevrouw Els Robeyns;
de heer Mark Demesmaecker, mevrouw Tine Eerlingen;
de heer Peter Reekmans;
de heer Dirk Peeters.

Plaatsvervangers:

de heren Robrecht Bothuyne, Jan Durnez, Marc Van de Vijver, Johan Verstreken;
de heren Pieter Huybrechts, Chris Janssens, mevrouw Marleen Van den Eynde;
mevrouw Lydia Peeters, de heer Bart Tommelein;
de heren Marcel Logist, Bart Martens;
de heer Matthias Diependaele, mevrouw Danielle Godderis-T'Jonck;
mevrouw Patricia De Waele,
de heer Hermes Sanctorum.

INHOUD

I. Uiteenzetting door de heer Joris Relaes, kabinetschef	4
II. Uiteenzetting door de heer Johan Verstrynge, afdelingshoofd	5
III. Uiteenzetting door mevrouw Maayke Keymeulen, beleidsmedewerker	5
1. Situering	5
2. Kader strategisch plan	6
3. Doelstellingen van het strategisch plan	6
3.1. Doelstelling 1: producenten informeren en sensibiliseren	6
3.2. Doelstelling 2: consumenten informeren en sensibiliseren	6
3.3. Doelstelling 3: realiseren van professionele begeleiding voor de korte keten	7
3.4. Doelstelling 4: bevorderen van kennisuitwisseling en -ontsluiting en het stimuleren van onderzoek	7
3.5. Doelstelling 5: overleg om de knelpunten in de wetgeving weg te werken	7
3.6. Doelstelling 6: potentieel van de keten uitwerken	7
3.7. Doelstelling 7: coherent beleid	8
3.8. Doelstelling 8: duurzaamheid stimuleren	8
IV. Bespreking	8
V. Uiteenzetting door minister-president Kris Peeters	11
VI. Bespreking	12
Gebruikte afkortingen	13

Op 12 oktober 2011 organiseerde de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid een gedachtewisseling over het Vlaams ‘strategisch plan korte keten’, met de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, de heer Joris Relaes, kabinetschef Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid van minister-president Kris Peeters, de heer Johan Verstrynge, afdelingshoofd, en mevrouw Maayke Keymeulen, beleidsmedewerker van de afdeling Duurzame Landbouwonwikkeling van het Departement Landbouw en Visserij.

I. UITEENZETTING DOOR DE HEER JORIS RELAES, KABINETSCHEF

De heer *Joris Relaes* licht toe dat in de beleidsnota 2009-2014 de minister-president heeft gewezen op de kansen die de korte keten kan bieden voor de Vlaamse land- en tuinbouw.

De Vlaamse land- en tuinbouw levert kwaliteitsvolle producten, maar staat ook voor grote uitdagingen. Een ervan is de moeilijke prijsvorming als land- en tuinbouwproducten louter als een anoniem bulkproduct op de markt worden gebracht. Het komt erop aan om meer toegevoegde waarde te creëren en die ook meer naar de land- en tuinbouwproducent te laten terugvloeien. Diversificatie van de activiteiten is hiertoe een mogelijkheid.

Diversificatie of het verbreden van de landbouwactiviteit is in opmars. Steeds meer landbouwers verruimen hun werkveld met activiteiten als thuisverwerking en -verkoop van hoeveproducten, hoevetoerisme, zorgfuncties en landschaps- en natuurbeheer. 19,1 procent (5420) van alle Vlaamse landbouwers ondernam in 2010 een verbredingsactiviteit. Dat is bijna een vijfde meer dan in 2009. Zo zijn er 2756 landbouwers met een beheersovereenkomst in landschaps- en natuurschap, 935 hoeveproducenten, 688 loonwerkers, 397 actieve zorgboerderijen, 286 bedrijven met hoevetoerisme, 261 landbouwbedrijven die energie produceren bestemd voor verkoop, en 150 landbouwbedrijven die plattelandsklassen ontvangen.

Consumenten streven steeds meer naar een duurzaam consumptiepatroon waarbij seizoens- en streekgebonden productie aan belang winnen. Ook de klimaatdiscussie, met onder meer het begrip voedselkilometers, geeft deze ontwikkeling een extra duw in de rug, situeert de heer Relaes.

De land- en tuinbouwproducent kan daarop inspelen door zijn werkveld te verruimen met korteketenactiviteiten zoals de verkoop op de hoeve, het aanbieden van voedselabonnementen, het organiseren van een zelfpluktuin enzovoort. Landbouwers die voor de korte keten kiezen, kunnen de toegevoegde waarde meer in eigen hand houden en realiseren doorgaans een betere prijs voor hun kwaliteitsproducten. Ook kan de landbouwer zijn inkomen meer spreiden als hij verbrede activiteiten uitvoert, hij heeft dan immers verschillende inkomstenbronnen. Daarnaast heeft de korte keten als voordeel dat de landbouwer meer sociale contacten kan onderhouden en trots kan zijn op zijn kwaliteitsvolle producten.

Met het strategisch plan voor de korte keten wil de minister-president de nodige ontwikkelingskansen scheppen voor de korte keten. Vorig jaar werd een symposium over de korte keten georganiseerd op initiatief van de vzw Voedselteams, in samenwerking met het Steunpunt Hoeveproducten, het Innovatiesteunpunt Boerenbond, BioForum Vlaanderen en VLAM. Ook de administratie werkte mee aan dit symposium waar de knelpunten in de korte keten onder de aandacht werden gebracht.

Om de korte keten de nodige kansen te geven om zich verder te ontwikkelen, werd in navolging van het symposium aan de administratie de opdracht gegeven om te werken aan een strategisch plan voor de korte keten waarin oplossingen worden gezocht voor de aangekaarte knelpunten.

De heer Relaes onderstreept dat de goede samenwerking tussen de belanghebbende organisaties, die werd opgestart naar aanleiding van de organisatie van het symposium, werd voortgezet tijdens de opmaak van het strategisch plan. Het strategisch plan is dan ook tot stand gekomen in dialoog met alle betrokkenen – producenten, middenveldorganisaties en overheidsinstanties. De kabinetschef dankt, namens de minister-president, iedereen die heeft meegewerkt aan het strategisch plan, in het bijzonder de vzw Voedselteams, die als eerste het initiatief nam.

Ook op Europees niveau neemt de belangstelling voor de korte keten toe. Het Comité van de Regio's heeft begin 2011 een verkennend advies opgesteld over de korte keten, op vraag van Europees Commissaris voor Landbouw Ciolos. De korte keten kan namelijk een impuls geven aan de ontwikkeling van het platteland en kan een belangrijke pijler worden van het gemeenschappelijk landbouwbeleid.

Europa wil ook de concurrentiekracht van de landbouw verhogen door nog meer in te zetten op kwaliteit, en de korte keten speelt hierop in. Europa wil bekijken hoe de lokale voedselsystemen ondersteund kunnen worden om het professionele karakter en de toegevoegde waarde ervan te vergroten. Daarenboven wil de EU tegemoetkomen aan de problemen van de kleine producenten in de landbouw.

In het kader van de kwaliteitsregelingen voor landbouwproducten werden de lidstaten geconsulteerd over de rechtstreekse verkoop. In navolging van deze consultatie heeft de Europese Commissie aangegeven sterk geïnteresseerd te zijn in de Vlaamse aanpak voor de korte keten.

II. UITEENZETTING DOOR DE HEER JOHAN VERSTRYNGE, AFDELINGS- HOOFD

De heer *Johan Verstrynghe* beklemtoont vooreerst dat niet enkel de doelstellingen van het strategisch plan belangrijk zijn, maar ook het proces waarbij het plan tot stand kwam. Met vijf workshops – concept korte keten; knelpunten in de wetgeving; bedrijfseconomische cijfers en de impact van de korte keten, innovatie en onderzoek, logistiek en distributie; communicatie en vorming; beleid in de korte keten – werden alle stakeholders betrokken. Het strategisch plan is het resultaat van heel veel overleg en inspraak, en de heer Verstrynghe rekent bij de realisatie van het plan op dezelfde goede samenwerking.

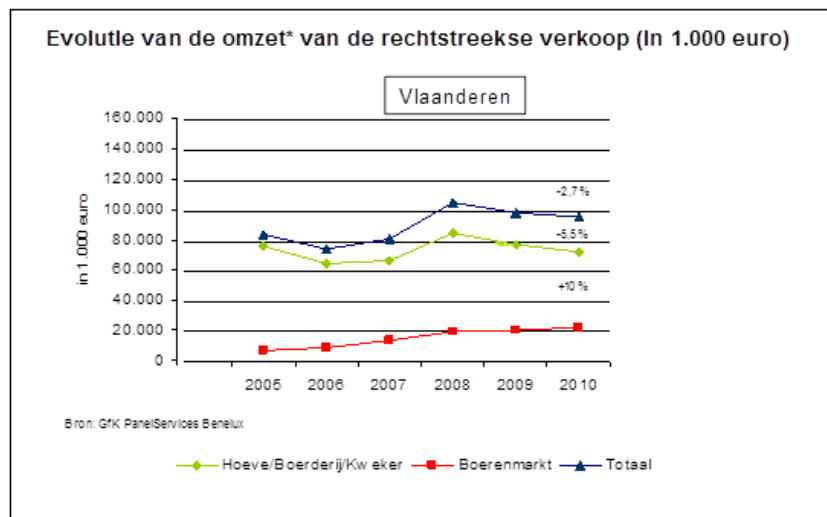
De korte keten is een duurzaam afzetsysteem, beschrijft de spreker. Het gaat om zeer diverse initiatieven zoals hoevewinkels, automaten, voedselteams, boerenmarkten, groenteabbonnementen en zelfpluktuinen. Er werd voor geopteerd om geen strikte definitie van de korte keten te geven, maar vijf basisprincipes voorop te stellen: betrokkenheid van de consument, een beperkt aantal schakels, zeggenschap van de producent, het lokaal karakter en het contact met de landbouwpraktijk.

III. UITEENZETTING DOOR MEVROUW MAAYKE KEYMEULEN, BELEIDS- MEDEWERKER

1. Situering

Mevrouw *Maayke Keymeulen* licht toe dat de korte keten handelt over land- en tuinbouwproducten, dus zowel over voedings- als sierteeltproducten.

Op basis van onderstaande grafiek schetst de spreker de evolutie van de verkoop op de hoeve en de boerenmarkt.

Voor de sterke stijging van de verkoop in 2008 wordt gewezen op de recessie en de zoektocht van de consument naar goedkopere producten, hoewel het niet de algemene regel is dat prijzen van hoeveproducten lager liggen. Het effect van de recessie is verdwenen, maar op de boerenmarkten bleef de verkoop stijgen. Een conclusie is volgens mevrouw Keymeulen dat meer onderzoek nodig is om deze evoluties te verklaren. Daarnaast moeten ook de andere kanalen van de korteketenverkoop in kaart worden gebracht.

2. Kader strategisch plan

Zowel de producenten als de consumenten vormen de doelgroep van het strategisch plan. De groep van de producenten werd nog in drie groepen onderverdeeld: de directe verkoop, de indirecte verkoop en de verschillende samenwerkingsvormen.

Om de uitvoering van het plan op te volgen en te sturen, zal een strategisch platform korte keten opgericht worden, waarin de partners van het plan vertegenwoordigd zijn. Daarnaast wordt ook een kennisnetwerk opgebouwd om de aanwezige expertise te bundelen en samenwerking tussen de actoren te bevorderen.

Binnen het Departement Landbouw en Visserij zal ook een contactpunt opgericht worden, stipt mevrouw Keymeulen aan. Dit punt zal instaan voor de coördinatie van de korteketenwerking en de uitvoering van het strategisch plan.

3. Doelstellingen van het strategisch plan

Mevrouw Keymeulen geeft meer toelichting bij de voorgenomen acties om de acht doelstellingen van het strategisch plan te realiseren.

3.1. Doelstelling 1: producenten informeren en sensibiliseren

Om deze doelstelling te realiseren, zal een overkoepelende website opgestart worden, om de op dit moment versnipperd beschikbare informatie te bundelen. Praktijkvoorbeelden kunnen de mogelijkheden van de korte keten aantonen en een betere integratie van de korte keten in het landbouwonderwijs is eveneens zinvol. Als de toekomstige producenten beter op de hoogte zijn van de meerwaarde van de korte keten, zullen er ook meer starters zijn, is de redenering.

3.2. Doelstelling 2: consumenten informeren en sensibiliseren

Ook hiervoor wordt een overkoepelende website zinvol geacht, evenals het communiceren van praktijkvoorbeelden. De communicatie naar de consument is op dit moment redelijk versnipperd. Dus een overkoepelende communicatiecampagne over de korte keten zou een

meerwaarde zijn. Vorming via onderwijs en socioculturele organisaties is ook een aandachtspunt.

3.3. Doelstelling 3: realiseren van professionele begeleiding voor de korte keten

Het strategisch plan wil aangepaste vorming voor de producenten tot stand brengen, met aandacht voor de noden binnen de korte keten. Daarnaast zijn draaiboeken voor de producenten zinvol, om hen wegwijs te maken in alle facetten waarmee ze rekening moeten houden: ruimtelijke ordening, handelswetgeving en voedselveiligheid. Innovatieve ideeën en samenwerking tussen producenten kunnen meer gestimuleerd en begeleid worden.

3.4. Doelstelling 4: bevorderen van kennisuitwisseling en -ontsluiting en het stimuleren van onderzoek

Mevrouw Keymeulen geeft aan dat ondernemers gegevens nodig hebben om op een doordachte manier bedrijfsbeslissingen te kunnen nemen. Maar ook de overheid heeft voldoende cijfermateriaal nodig voor een goed beleid. De drie domeinen waarop het onderzoek zich zal toespitsen, zijn de economische leefbaarheid, de grootte van de korte keten en de meerwaarde van de korte keten voor zowel consument als producent. Om dat mogelijk te maken, moet de korte keten op de agenda komen van de onderzoeksinstellingen. De resultaten van het onderzoek moeten natuurlijk ook doorstromen naar de producenten, beklemtoont de spreker.

3.5. Doelstelling 5: overleg om de knelpunten in de wetgeving weg te werken

Bij het opmaken van nieuwe wetgeving, maar eveneens in de bestaande wetgeving, moet er aandacht zijn voor het eenduidige karakter van de wetgeving. Er mogen geen verschillen in interpretatie en toepassing mogelijk zijn. Daarnaast moet het wetgevend kader beter afgestemd worden op de korte keten, want vaak zijn er uitzonderingen en vrijstellingen die eveneens van toepassing zouden kunnen zijn voor de korte keten.

Om de specifieke knelpunten inzake voedselveiligheid weg te werken, is er volgens de spreker structureel overleg nodig tussen FAVV en de sector. Zo zijn er mogelijkheden voor administratieve vereenvoudiging zonder de voedselveiligheid in het gedrang te brengen.

Er is een verhoogd steunpercentage van het VLIF mogelijk voor investeringen voor de verkoop op de hoeve, maar de VLIF-steun kan eventueel meer aangepast worden aan de praktijk. Daarnaast geeft het VLIF ook steun voor samenwerkingsverbanden, wat ook zinvol kan zijn voor de korteketenproducenten, maar die steun is nog onvoldoende gekend.

Ook inzake ruimtelijke ordening is er volgens mevrouw Keymeulen nog sensibiliseringswerk te verrichten. Zo kan het beoordelingskader dat het departement gebruikt bij de adviesverlening beter bekendgemaakt worden bij de producenten en andere beleidsmakers.

3.6. Doelstelling 6: potentieel van de keten uitwerken

Voor deze doelstelling wordt vooral gefocust op de optimalisatie van de distributie en de logistiek, stipt de spreker aan. Er zijn grote kansen voor samenwerking – onder andere productuitwisseling die het aanbod en de rendabiliteit vergroot –, maar die verlopen op dit moment niet altijd even vlot.

Ook de kansen voor marktontwikkeling moeten gemonitord worden. Zo zijn de consumenten bijvoorbeeld sterk geïnteresseerd in boerenmarkten, maar de producenten zien daar tegenop. Er is dus meer onderzoek nodig om de noden en wensen van beide beter op elkaar af te stemmen.

3.7. Doelstelling 7: coherent beleid

Mevrouw Keymeulen stipt aan dat er op dit moment veel initiatieven zijn die inspelen op de noden van de sector, maar vaak met projectmatige financiering. Dat is nefast voor de continuïteit van de initiatieven. Er dient dus onderzocht te worden of een meer structurele ondersteuning mogelijk is. Daarnaast dient projectmatige ondersteuning gericht te worden op innovatieve projecten.

Het beleid met een invloed op de korte keten wordt zowel op Europees, federaal, Vlaams, provinciaal en zelfs gemeentelijk niveau uitgestippeld. Bovendien zijn er, naast landbouw, ook raakvlakken met leefmilieu en cultuur. Het beleid is dus zeer versnipperd, waardoor een betere afstemming en samenwerking tussen alle niveaus en domeinen wenselijk is.

3.8. Doelstelling 8: duurzaamheid stimuleren

De inspanningen van de producent voor een duurzame productie zijn onmiddellijk zichtbaar voor de consument. Het strategisch plan richt zich zowel op de ecologische (voedselkilometers, milieuvriendelijke productie), economische (eerlijke prijs voor de producent) als sociale duurzaamheid (goede relatie tussen producent en consument).

IV. BESPREKING

De heer *Jos De Meyer* situeert vooreerst dat zowat een jaar geleden, naar aanleiding van een vraag om uitleg van mevrouw Robeyns en hijzelf, de minister-president had aangekondigd dat een actieplan voor de korte keten zou worden opgemaakt. De spreker wijst op het interessante karakter van het strategisch plan en hoopt dat voor de uitvoering de nodige middelen vrijgemaakt zullen worden.

Mevrouw *Els Robeyns* wil graag een overzicht van alle organisaties die hebben meegewerkt aan het strategisch plan. Zal er ook op permanente basis een structureel overleg komen met deze organisaties?

De spreker is overtuigd van het belang van de korte keten. Met het strategisch plan kan Vlaanderen ook het voortouw nemen op Europees niveau, wat volgens het lid aantoonde dat we niet altijd moeten wachten op Europa, maar ook zelf het goede voorbeeld kunnen geven.

De verbreding neemt toe, maar uit de cijfers blijkt dat de hoeveverkoop de voorbije jaren afnam. In de toelichting werd gevraagd naar meer onderzoek op dat vlak, maar mevrouw Robeyns informeert toch of er al indicaties van mogelijke oorzaken zijn.

In het antwoord op de vragen van een jaar geleden stelde de minister-president dat een aantal elementen zeker onderdeel moesten uitmaken van het strategisch plan: permanent structureel overleg met alle betrokkenen, verder onderzoek naar rentabiliteit, specifieke aandacht binnen de land- en tuinbouwvorming, uitwerken van structurele financiële ondersteuning van het Steunpunt Hoeveproducten en het Steunpunt Streekproducten, versterken van promotie van korteketeninitiatieven door VLAM en VILT, en een mogelijke aanpassing van de subsidiëring via PDPO III-projecten.

Mevrouw Robeyns vindt een aantal van deze punten terug in de doelstellingen van het strategisch plan, maar voor sommige elementen – zoals de promotie door VLAM en VILT en de subsidiëring via PDPO III – vraagt zij meer duiding bij de mogelijkheden voor ondersteuning van de korte keten. Wat is de timing voor de uitwerking van de doelstellingen?

Het lid wijst ook op het initiatief van de sociale kruidenier, een sociale-economieproject waarbij mensen die in armoede leven in de buurtwinkel terechtkunnen om voeding te

kopen, en geeft de suggestie mee om na te gaan of samenwerking met de korte keten mogelijk is.

Volgens mevrouw *Tine Eerlingen* biedt het strategisch plan een antwoord op de knelpunten die vorig jaar tijdens het symposium werden geformuleerd. Het lid zoomt in op de doelstelling om met één aanspreekpunt te werken. Dat moet ook impliceren dat ook achter de schermen de samenwerking verbetert, want nu zijn er verschillende administraties betrokken en zij geven soms tegengestelde richtlijnen. Betere samenwerking wordt in de doelstellingen vermeld, maar zal er in de praktijk ook structureel iets veranderen?

Zijn er al concrete acties voortgekomen uit het strategisch plan? Wat is hiervoor de timing? Mevrouw Eerlingen veronderstelt dat dit zal verschillen van doelstelling tot doelstelling, maar vraagt toch een algemeen overzicht van de geplande acties.

De heer *Karlos Callens* gaat in op de rentabiliteit van korteketeninitiatieven. Als een landbouwer naast zijn productieactiviteiten een korteketeninitiatief start, worden ook andere zaken belangrijk: het product, de prijs, de plaats en de promotie. De heer Callens staat positief tegenover de korte keten, maar het zou jammer zijn dat wordt geïnvesteerd in een actieplan, om later vast te stellen dat een aantal instappers eigenlijk meer heeft verloren dan gewonnen. Investeren in de korte keten mag volgens het lid dus niet gepromoot worden als de beste keuze, zonder de landbouwers te informeren over de mogelijke problemen die ermee gepaard kunnen gaan.

De heer Callens doet het voorstel om te voorzien in een startersopleiding, met onder meer aandacht voor de commerciële gevolgen van het initiatief. Naast een opleiding is een begeleiding gedurende een bepaalde periode nodig, dit naar analogie met de opleiding en begeleiding voor startende middenstanders.

De heer *Stefaan Sintobin* staat heel positief ten opzichte van de doelstellingen van het strategisch plan. De spreker schetst dat landbouwers natuurlijk korteketeninitiatieven nemen omdat ze willen overleven. De familiale landbouw zal steeds sterker onder druk komen te staan, en dan zijn er twee mogelijkheden: het familiale bedrijf gaat op in een groter bedrijf of er worden nieuwe initiatieven zoals de korte keten ontwikkeld om het inkomen te verzekeren. De heer Sintobin vreest dat deze evolutie onontkoombaar is. Wat brengt dit plan op de lange termijn voor de landbouwers? Zullen er binnen tien, vijftien of twintig jaar nog familiale landbouwbedrijven bestaan?

Zal dit plan zich specifiek richten op jonge landbouwers, vraagt de heer Sintobin. Hij vermoedt dat oudere landbouwers veel minder geïnteresseerd zullen zijn in het strategisch plan, aangezien zij met het overleven van hun bedrijf bezig zijn en het plan ook administratieve lasten met zich zal meebrengen.

Ook de heer Sintobin is verbaasd over de daling van de hoeveeverkoop na 2008.

De uitvoering van het strategisch plan zal natuurlijk een pak geld kosten, stelt het lid. Welke middelen stelt de minister-president ter beschikking om het plan te realiseren?

De heer *Jos De Meyer* informeert naar de timing voor de implementatie van de plannen. Het is volgens het lid ook nuttig om volgend jaar in de commissie het strategisch plan te evalueren.

De heer De Meyer wil ook weten welke economische betekenis de korte keten heeft. Welk aandeel van het landbouwkomen in Vlaanderen wordt gegenereerd door de korte keten?

De spreker benadrukt ook het belang van eenduidige, goed afgelijnde communicatie over de mogelijke overheidssteun voor hoeveeverkoop, want in de praktijk blijkt er soms ondui-

delijkheid te zijn, waardoor de ingeschatte verwachtingen op basis van informatie van de buitendiensten soms niet overeenstemmen met het uiteindelijke resultaat.

De heer *Johan Verstrynge* maakt bij de organisaties die hebben meegeholpen aan het strategisch plan een onderscheid tussen de trekkers – Voedselteams vzw, Steunpunt Hoeveproducten, Innovatiesteunpunt Boerenbond, Bioforum Vlaanderen vzw, VLAM, Algemeen Boerensyndicaat en de vijf Vlaamse provincies – en de deelnemers aan de workshops.

De afname van de hoeveverkoop na 2008 baart ook de heer Verstrynge zorgen. Er is meer onderzoek nodig naar de specifieke oorzaken van deze evolutie, want ook tijdens de workshops kwam het gebrek aan cijfers over de korte keten naar voren. De economische recessie zal zeker meespelen, maar daarnaast zijn ook andere elementen zoals de commercialisatiestructuur – vooral jonge gezinnen hebben minder tijd om verschillende hoeveproducenten te bezoeken – van belang. Samenwerking tussen hoeveproducenten is dus heel belangrijk.

Ook de rentabiliteit van de korte keten moet onder de aandacht blijven. In de bedrijfs-economische gegevens die de afdeling Monitoring en Studie verzamelt, zijn een beperkt aantal hoeveproducenten opgenomen. Daarnaast gebeurde ook al een studie over de zuivel, maar de bedrijfsrentabiliteit moet verder worden onderzocht, stelt de heer Verstrynge. Ook over het gewicht van de korte keten in de hele land- en tuinbouw zijn relatief weinig cijfers beschikbaar.

Het is niet de bedoeling om alle landbouwers in de richting van de korte keten te sturen, maakt de spreker duidelijk. De landbouw evolueert in twee richtingen: grote bedrijven die willen produceren en concurreren op mondiaal niveau en de lokale markt. Het is aan de land- en tuinbouwer zelf om keuzes te maken. De heer Verstrynge is ervan overtuigd dat de korte keten belangrijker zal worden, maar het moet natuurlijk passen in de bedrijfsvoering. Aan opleiding, vorming en begeleiding van starters in de korte keten moet dus veel aandacht worden besteed, zodat op voorhand ook alle consequenties goed worden ingeschat.

Voor een individuele boer is de ligging inderdaad belangrijk, maar door samenwerking kunnen producten ook verkocht worden op andere plaatsen. Samenwerking voor korte-ketenafzet impliceert ook heel wat administratie, dus ook op dit punt is goede begeleiding belangrijk. Geslaagde samenwerkingsinitiatieven zullen ook gepromoot worden.

Vooraf voor de generieke promotie kan VLAM een grote rol spelen. Maar dit dient ook goed afgestemd te worden op de lokale promotie.

Er zal, aldus de heer Verstrynge, een strategisch platform opgericht worden, waar zeker de trekkers van het strategisch plan aan zullen deelnemen. Het platform zal op regelmatige basis samenkomen om acties uit te werken. Zo kan ook bijvoorbeeld het model van de sociale kruidenier bij de uitwerking van de acties aan bod komen. Het contactpunt dat binnen het Departement Landbouw en Visserij zal worden opgericht, zal het platform ondersteunen. Het contactpunt zal ook moeten zorgen voor de afstemming tussen de verschillende administraties. Op dit moment is VLIF-steun niet mogelijk voor tweedehands-materiaal, verduidelijkt de spreker. Hij oppert de vraag of voor hoeveproducenten hierop geen uitzondering wenselijk zou zijn. Een ander probleem is dat een zuivelproducent die melk van collega's wil verwerken plots beschouwd wordt als een zuivelbedrijf, wat uiteraard voor problemen zorgt. Er is dus heel wat afstemming nodig tussen de verschillende administraties.

Mevrouw *Maayke Keymeulen* vult nog aan dat er weinig cijfers beschikbaar zijn over de economische betekenis van de korte keten. Het aantal hoeveproducenten is bij benadering

gekend, namelijk 935 in 2010. Daarnaast wordt de totale omzet van de verkoop op de hoeve geraamd op 78.186.000 euro in 2010. Deze cijfers hebben enkel betrekking op de verkoop op de hoeve (hoevewinkels en boerenmarkten). Niet alle verkoopkanalen (zoals de verkoop via groenteabonnementen, zelfpluktuinen, automaten enzovoort) worden opgevolgd. Er is bijkomend onderzoek nodig om de economische betekenis van de korte keten volledig in kaart te brengen. Dat aandachtspunt is opgenomen in het strategische plan.

V. UITEENZETTING DOOR MINISTER-PRESIDENT KRIS PEETERS

Minister-president *Kris Peeters* benadrukt dat de Vlaamse overheid alvast gestart is met de uitvoering van het strategisch plan. Zo werden al budgettaire middelen uitgetrokken om in 2012 acties te kunnen uitvoeren.

Naast nieuwe acties zullen ook de maatregelen die nu al genomen worden om de korte keten te ondersteunen, voortgezet worden. Zo is er een verhoogd VLIF-steunpercentage (28 percent) voor investeringen gericht op het verwerken en commercialiseren van hoeveproducten. Daarnaast zal de afdeling Monitoring en Studie van het Departement Landbouw en Visserij verder studies uitvoeren in verband met het belang en de mogelijkheden van de korte keten in Vlaanderen. Ook de Technische Adviseerdienst Zuivel van het ILVO is een belangrijk aanspreekpunt voor de hoevezuivelproducenten, meer specifiek wat de technische aspecten van de productie betreft. Op het vlak van promotie is er onder andere het magazine 'Melk en Honing' van VILT en de werking van VLAM rond de korte keten. Ook de minister bevoegd voor Leefmilieu en Cultuur ondersteunt de korte keten met onder andere de website 'Fermweb', waar het aanbod van hoeveproducten is terug te vinden, onder meer ten behoeve van jongeren die op kamp gaan. Het beleidsdomein Cultuur levert een bijdrage aan de korte keten via de ondersteuning van de vzw Voedselteams als sociaal-culturele beweging voor volwassenen.

Er zullen ook nieuwe maatregelen genomen worden voor de uitvoering van het strategisch plan korte keten, stipt de minister-president aan. Als eerste actiepunt zal er binnen de administratie een contactpunt voor de korte keten opgericht worden. Dit contactpunt zal instaan voor de coördinatie van de werking rond de korte keten en de uitvoering van het strategisch plan.

Er wordt ook onmiddellijk een extra budget van 50.000 euro ingeschreven om quick-win-projecten te financieren die bijdragen aan de realisatie van de doelstellingen van het plan. De oproep om projecten in te dienen, wordt op 12 oktober gelanceerd. Deze projecten moeten innovatief en praktijkgericht zijn, zodat er een onmiddellijk effect is op het terrein. Per project is er 7500 euro ter beschikking.

Daarnaast zal de korte keten opgenomen worden als thema bij de volgende oproep voor demonstratieprojecten. Zo kunnen de producenten kennismaken met vernieuwende praktijken en technieken binnen de korte keten. Via demonstraties wordt de producent bewustgemaakt van de mogelijkheden van de korte keten en kan worden aangetoond hoe met bepaalde knelpunten wordt omgegaan.

De minister-president wil ook tegemoetkomen aan de vraag naar meer structurele ondersteuning. Het Steunpunt Hoeveproducten en ook het Steunpunt Streekproducten hebben aangetoond dat zij zeer nuttig werk leveren voor de sector. In het verleden werden zij op ad-hocbasis ondersteund, maar vanaf 2012 is er in structurele ondersteuning voorzien voor deze steunpunten.

De jaarlijkse dotatie aan VLAM voor de promotie en communicatie inzake korte keten, streek- en bioproducten wordt verhoogd tot 222.000 euro, besluit de minister-president.

VI. BESPREKING

Mevrouw *Els Robeyns* steunt het voorstel van de commissievoorzitter om het dossier jaarlijks op te volgen in de commissie.

De spreker onderschrijft het belang van het economische aspect van de korteketeninitiatieven, maar beklemtoont ook het sociale aspect en het feit dat op deze manier de consument opnieuw in contact komt met de landbouwer. De financiering van de korteketenverkoop is een ondersteuning van de familiale landbouw, omdat hierdoor de tussenschakels verdwijnen. Deze investeringen zijn dus zeker te verantwoorden, concludeert mevrouw Robeyns.

De heer *Karlos Callens* meent dat de korteketeninitiatieven ook ondersteund zouden kunnen worden door Toerisme Vlaanderen. Is ook Toerisme Vlaanderen betrokken bij het strategisch plan en de publiciteit voor de korte keten?

Minister-president *Kris Peeters* geeft aan dat het toeristische aspect niet uit het oog verloren mag worden, maar Toerisme Vlaanderen is niet direct betrokken bij het strategisch plan. De focus van het strategisch plan ligt op het beperken van de afstand tussen producent en consument. Toerisme kan een extra element zijn, maar is niet de hoofddoelstelling van het plan.

Jos DE MEYER,
voorzitter

Els ROBEYNS,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

FAVV	Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen
ILVO	Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek
PDPO	Programmeringsdocument voor Plattelandsontwikkeling
VILT	Vlaams Infocentrum Land- en Tuinbouw
VLAM	Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing
VLIF	Vlaams Landbouwinvesteringsfonds